

Институционален капацитет за прилагане на Конвенцията и практиката на ЕСПЧ

Мария Димитрова
Правителствен агент
Министерство на
правосъдието

1. Общи бележки

Изпълнението на решенията на ЕСПЧ - приоритет в последните години.

1. Държавата по силата на присъединяването си към Конвенцията и признаване на юрисдикцията на ЕСПЧ е длъжна да изпълнява решенията и да гарантира успешното функциониране на системата за защита правата на човека;

2. Тази важна роля на държавата – призната и закрепена на конференциите на високо равнище в Интерлакен, Измир, Брайтън и Брюксел;

3. Ефективното изпълнение на решенията е гаранция за по-добра защита на правата и законните интереси на гражданите, по-малко дела пред ЕСПЧ, впитане на юриспруденцията на Съда в националното право, по-малка тежест за бюджета, по-добър имидж.

2. Общи бележки

Защо се стигна до приоритизиране на изпълнението?

- Системата за защита правата на човека е в риск от години.
- Създаване на средства за защита на национално ниво.
- Протокол 15 и принципа на субсидиарност.
- Доктрината за свободата на преценка – margin of appreciation.
- Засилване на изискванията за изчерпване на вътрешноправните средства за защита – оплакването трябва обосновано да се повдигне пред националните власти.

3. Ролята на правителствения агент

- Правителственият агент има основна роля в представителството на държавата пред ЕСПЧ и в процеса на изпълнение на решенията. Втората му роля доскоро беше второстепенна, както във вътрешен, така и в международен план.
- Понастоящем двете роли - еднакво важни; признаване на агента като координиращо, свързващо звено между ЕСПЧ, Комитета на министрите и Отдела за изпълнение на решенията на ЕСПЧ към СЕ и националните органи и власти.
- Поради това често се посочва, че правителственият агент е не само агент на държавата, но и агент на системата на Конвенцията.
- В България двете функции на агента са уредени по следния начин: функционална самостоятелност и част от Министерство на правосъдието.

4. Ролята на правителствения агент в международен план

- Общи бележки за изпълнението: окончателно осъдително решение; наблюдение на изпълнението от Комитета на министрите; отчитане напредъка по изпълнението.
- Изготвяне на планове и доклади за действие по изпълнение на решенията.
- Индивидуални и общи мерки.
- Добро познаване на практиката на ЕСПЧ – от особено важно значение.
- Сътрудничество с Отдела за изпълнение на решенията на ЕСПЧ: бележки по плановете, сравнителноправен поглед.
- Мрежа от агенти; източник на сравнителноправна информация.

5. Ролята на правителствения агент в национален план

- Превод на решенията срещу България и разпространение.
- Превод на други важни решения на ЕСПЧ и резюмиране.
- Сътрудничество с други институции при изготвяне на планове за действие: добри практики и предизвикателства.
- Изготвяне на годишния доклад на министъра на правосъдието по изпълнение на решенията на ЕСПЧ до Парламента.

6. Ролята на правителствения агент в национален план

- Участие в работни групи за законодателни промени.
- Изготвяне на справки за съответствие на законопроектите с Конвенцията и практиката на ЕСПЧ.
- Част от административния механизъм за определяне на обезщетение за прекомерна дължина на национални производства.
- Други мерки – участие в семинари, обучения и др.

7. Предизвикателства пред изпълнението

- Споделена отговорност на трите власти.
- Професионално обучение.
- Преподаване в университетите.
- Преподаване в НИП.
- Семинари и обучения – недостатъчни.
- Ролята на Омбудсмана.

8. Норвежки финансов механизъм 2009-2014

- Проект, директно свързан с изпълнението.
- Три стълба на проекта.
- Анализ на националното законодателство и създаване на механизъм за предварителна оценка на законопроектите с Конвенцията и практиката на ЕСПЧ.
- Превод на обучителни материали, най-подробния учебник в областта и създаване на портала за права на човека.
- Изграждане на капацитет на правителствени агенти и други специалисти.

9. Идейна концепция за нов проект.

- Изпълнение на решенията на ЕСПЧ и подобряване на капацитета на националните власти в тази връзка. Партньори – Норвежкия център по права на човека и Съвета на Европа.
- Създаване на формална процедура за изпълнение на решенията (подобна на Чехия, Полша, Хърватска).
- Определяне и обучение на лица за контакт в държавната администрация.

10. Идейна концепция за нов проект

- Подпомагане съвместно с Норвежкия център по права на човека за изграждане на капацитет в университетите за въвеждане на задължителна дисциплина права на човека.
- Надграждане на портала, превод на учебници, публикуване на бюлетини, превод на решения, наръчници и други; обучения на служители в администрацията, съдии, прокурори, администрация на Парламента.

11. Заключение

- Споделена отговорност за изпълнение на решенията.
- Ролята на Омбудсмана.
- Повишаване на капацитета на изпълнителната власт.
- Задълбочаване сътрудничеството със съдебната власт.
- Включване на Парламента: повишване познанията по права на човека на администрацията.
- Систематично изучаване на материята.
- Създаване на правна култура по Конвенцията и практиката на ЕСПЧ: в търсене на най-добрия баланс между публичния интерес и индивидуалните права.

БЛАГОДАРЯ ЗА ВНИМАНИЕТО!

Мария Димитрова

Правителствен агент

Дирекция „Процесуално представителство
пред Европейския съд по правата на човека“

Министерство на правосъдието

02/9237 599

M_Dimitrova@justice.government.bg